

یک سیاهچاله ی ابرپرجرم در یک کهکشان کوتوله

در مرکز بیشتر کهکشانها ی بزرگ یک سیاهچاله ی ابرپرجرم (با جرم 10^5 تا 10^9 برابر جرم خورشید) هست. حالا یک سیاهچاله ی ابرپرجرم در مرکز یک کهکشان کوتوله ی فراچگال کشف کرده اند. قطر کهکشانها ی کوتوله دست-بالاتر چند صد سال نوری ست.

کهکشان کوتوله ی M60-UCD1 به فاصله ی 50 سال نوری از ما ست. قطر این کهکشان 300 سال نوری، و جرمش 1.4×10^8 برابر جرم خورشید است. در مرکز این کهکشان سیاهچاله ای کشف شده که جرمش 2.1×10^7 برابر جرم خورشید است [1]. یعنی جرم این سیاهچاله 15% جرم کهکشان است. در مقایسه، قطر راه شیری (کهکشان خدمان) 100 000 سال نوری ست. جرم راه شیری از مرتبه ی 10^{11} برابر جرم خورشید، و جرم سیاهچاله ی مرکزی ی آن 4×10^6 برابر جرم خورشید است. یعنی جرم این سیاهچاله کمتر از 0.01% جرم راه شیری است.

[1] Nature 513 398